

นางนพมาศ

นำเสนอเมื่อ : 8 พ.ย. 2552

นางนพมาศ

นางนพมาศเกิดในรัชกาลพญาเลอไท กษัตริย์ที่ ๔ แห่ง

ราชวงศ์พระร่วง บิดาเป็นพราหมณ์ชื่อ โชติรัตน์ มีราชทินนามว่า
พระศรีมโหสถ รับราชการในตำแหน่งปุโรหิต มารดาชื่อ เรวดี
ภายหลังนางนพมาศได้ถวายตัวเข้าทำราชการในราชสำนักสมเด็จพระร่วงเจ้า
สันนิษฐานว่ารับราชการในแผ่นดินพระมหาธรรมราชาที่ ๑ (ลิไท)
จนกระทั่งได้รับตำแหน่ง "ท้าวศรีจุฬาลักษณ์" พระสนมเอก

ปรากฏว่า นางนพมาศได้ทำคุณงามความดีเป็นที่โปรดปรานของ
พระร่วงในกาลต่อมา ที่สำคัญ มีอยู่ ๓ ครั้ง คือ

ครั้งที่ ๑ เข้าไปถวายตัวอยู่ในวังได้ห้าวัน ก็ถึงพระราชพิธี

จองเปรียงลอยพระประทีป นางได้คิดประดิษฐ์โคมเป็นรูปบัวกมุทบาน
มีนเกาะดอกไม้สีสวยๆ ต่างๆ กัน เป็นที่โปรดปรานของพระร่วงมาก

ครั้งที่ ๒ ในเดือนห้ามีพิธีศพนครสวรรค์ เป็นพิธีชุนนุมา

ราชการทุกหัวเมือง มีเจ้าประเทศราชขึ้นเฝ้าถวายเครื่องราชบรรณาการด้วย
ในพิธีนี้พระเจ้าแผ่นดินทรงรับแขกด้วยเครื่องหมากพลู นางนพมาศได้คิด
ประดิษฐ์พานหมากสองชั้นร้อยกรองด้วยดอกไม้แดงงาม พระร่วงทรง
โปรดปรานและรับสั่งว่า ต่อไปผู้ใดจะทำการมงคลก็ดี รับแขกก็ดี
ให้ใช้พานหมากรูปดังนางนพมาศประดิษฐ์ขึ้น ซึ่งเป็นต้นเหตุของพาน
ชั้นหมากเวลาแต่งงาน ซึ่งยังคงใช้จนถึงปัจจุบัน

ครั้งที่ ๓ นางได้ประดิษฐ์พนมดอกไม้ ถวายพระร่วงเจ้าเพื่อ

ใช้บูชาพระรัตนตรัย พระร่วงทรงพอพระทัยในความคิดนั้น ตรัสว่า
แต่ต่อไปเวลามีพิธีเข้าพรรษาจะต้องบูชาด้วยพนมดอกไม้กอบัวนี้